

DOI 10.33930/ed.2019.5007.26(9)-2
УДК 37.014.25:005.3

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ ТА СКЛАДОВІ МЕНЕДЖМЕНТУ МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

THE ESSENCE OF CONCEPT AND COMPONENTS OF THE
MANAGEMENT OF INTERNATIONAL EDUCATIONAL ACTIVITIES

О.П. КИВЛЮК

Актуальність теми дослідження. Глобалізація освіти спричинила появу таких понять як міжнародна освіта, освітня дипломатія, транскордонна освіта, академічна мобільність, інтернаціональна та полікультурна освіта, що вимагає від освітнього менеджменту відповідних ініціатив, реалізація яких уможливорюється за рахунок формування чіткої стратегії та багатофункціональної системи тактичних завдань. В даному контексті на менеджмент міжнародної освітньої діяльності покладено значну відповідальність, а саме: формування міжнародної освітньої політики, інтернаціоналізація та інтеграція освітнього простору, підвищення якості освіти та її доступність, конкурентоспроможність національних освітніх систем на ринку світових освітніх послуг тощо.

Постановка проблеми. Зрозуміло, будь-яка освітня діяльність, тим більше в міжнародному масштабі, не може ефективно реалізовуватися без раціонального менеджменту, тому поняття "менеджмент міжнародної освітньої діяльності" потребує детального теоретичного обґрунтування та структурування. Такі соціально-політичні, освітні явища як: академічна мобільність, освітнє волонтерство, освітня дипломатія, ринок освітніх послуг і т.д. не можуть існувати без ефективного менеджменту, бо як теорії, що мають вагомим практичне значення для розвитку освіченої спільноти, вони носять у своїй більшості неконтрольований, несистемний, економічно нестабільний характер.

Urgency of the research. The globalization of education has led to the emergence of such concepts as international education, educational diplomacy, cross-border education, academic mobility, international and multicultural education, which requires the educational management to take appropriate initiatives, which are possible through a clear strategy and multifunctional system of tactical tasks. In this context, the management of international educational activities has a significant responsibility, namely: the formation of international educational policy, internationalization and integration of educational space, improving the quality of education and its accessibility, competitiveness of national educational systems in the world educational services etc.

Target setting. Of course, any educational activities, especially on an international scale, cannot be effectively implemented without rational management, so the concept of the "management of international educational activities" requires the detailed theoretical justification and structuring. Such socio-political, educational phenomena such as academic mobility, educational volunteering, educational diplomacy, the market of educational services, etc. cannot exist without effective management, because as theories that have significant practical significance for the development of the educated community, they are characterized mostly as uncontrolled, unsystematic and economically unstable.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на активну реалізацію окремих складових міжнародної науково-освітньої діяльності, дослідження поняття та явище менеджменту міжнародної освітньої діяльності має фрагментарну, поодинокую природу. Серед науковців, які досліджували вказану проблематику, ми виділяємо: С. Бурого, Р. Закієву, Л. Калініну, О. Косевича та В. Кожину, О. Мармазу, С. Вілкінса і С. Нері, Дж. Найта, Бішва Бала Тхана та спираємося на їх результати.

Постановка завдання. Дослідити сутність поняття менеджменту міжнародної освітньої діяльності, її складових та принципів реалізації.

Виклад основного матеріалу. Процес реалізації міжнародної освітньої діяльності має ґрунтуватися на принципах: гуманізації, відкритості, доступності інноваційності, конкурентоспроможності, безперервності, доступності, де ефективний менеджмент є засобом. Менеджмент міжнародної освітньої діяльності розглядається як відносно нове явище з точки зору теоретично обґрунтованих і експериментально перевірених технологій і систем ефективного управління освітою та її структурними складовими в міжнародному контексті.

Висновки. Менеджмент міжнародною освітньої діяльності – це культурно-політична, економічно прибуткова, організована, мотивована та контрольована управлінська діяльність в сфері міжнародної освіти, що спрямована не тільки на продуктивне функціонування та розвиток явища міжнародної освіти, а й така, що сприяє сталому розвитку людської цивілізації взагалі.

Ключові слова: менеджмент міжнародної освітньої діяльності, освітній менеджмент, освітні послуги, якість освіти, міжнародна освіта.

Actual scientific researches and issues analysis. Despite the active implementation of certain components of international scientific and educational activities, the research of the concept and phenomenon of the management of international educational activities has a fragmentary, isolated nature. Among the scientists S. Buriy, R. Zakieva, L. Kalinina, A. Kosevich & V. Kozhina, O. Marmaza, S Wilkins & S Neri, J. Knight, Bishwa Bala Thapa and rely on their results.

The research objective. To research of the essence of the concept of management of international educational activities, its components and principles of implementation.

The statement of basic materials. The process of implementation of international educational activities should be based on the principles of: humanization, openness, accessibility of innovation, competitiveness, continuity, accessibility, where the effective management is a means. The management of international educational activities is considered as a relatively new phenomenon in terms of theoretically sound and experimentally tested technologies and systems for effective management of education and its structural components in the international context.

Conclusions. The management of international educational activities is cultural and political, income-generating, organized, motivated and controlled management activities in the field of international education, aimed not only at the productive functioning and development of international education, but also that contributes to the sustainable development of human civilization in general.

Keywords: management of international educational activity, educational management, educational services, quality of education, international education.

Актуальність теми. Міжнародна освіта – це динамічна освітня концепція, яка функціонує як мобільна система надання освітніх послуг незважаючи на геополітичні, економічні, культурні, релігійні та національно-державні кордони. Дана концепція реалізується як в рамках академічного так і позаакадемічного середовища. Серед завдань міжнародної освіти мають місце: не тільки формальне отримання і надання освітніх послуг у межах певної інституції (або декількох) міжнародного статусу, що підтверджується відповідним офіційним документом про рівень і якість отриманих знань, навичок і професійних компетентностей, а й прагнення до “цілісного світогляду”, досягненню високого і багатогранного рівня освіченості соціуму. Глобалізаційний світ вимагає від освітнього менеджменту активних дій, які уможливорюються за рахунок формування чіткої стратегічної мети та багаторівневої, інтегрованої, функціональної системи конкретних тактичних завдань. На менеджмент міжнародної освітньої діяльності, в даному контексті, покладено значну відповідальність, а саме: розробка освітніх стратегій та формування освітньої політики, інтернаціоналізація та демократизація освітнього простору, імплементація принципів та завдань міжнародної освіти на світовий ринок освітніх послуг, підвищення рівня якості освіти та як наслідок освіченості населення взагалі тощо.

Постановка проблеми. В умовах глобалізації освіти значення менеджменту міжнародної освітньої діяльності впевнено набирає “ваги”. Прийнято вважати, що основною “рушійною силою” міжнародної освіти є наступні чинники: глобалізація і інтернаціоналізація освіти; підвищення рівня освіченості населення та прагнення до саморозвитку в умовах стратегії сталого розвитку суспільства; освітня дипломатія; розвиток світового ринку освітніх послуг; активне використання в науково-освітньому процесі високих технологій та здобутків високотехнологічного інформаційно-комунікаційного прогресу; освітнє волонтерство; академічна мобільність. Так як освіта є однією з найбільших сфер надання послуг в світі з точки зору економіки, то рівень розвитку міжнародної освіти в будь-якій країні свідчить про її високий рівень економічного розвитку та конкурентоспроможність.

Констатуємо нестабільну економічно-політичну ситуацію в Україні в умовах військового конфлікту, пандемії COVID19 та карантину, міжнародна освітня діяльність, а тим більше її менеджмент, має фрагментарний, ситуаційний, несистемний характер, що негативно впливає на стан та розвиток рівня та якості освіти в Україні та її значення на світовому ринку освітніх послуг. Міжнародне науково-освітнє співробітництво, у всіх його проявах, освітня дипломатія та волонтерство є провідною складовою освітньої політики кожної держави, так би мовити її іміджем, а розробка та імплементація стратегії, організації, управління даного процесу має бути системною, послідовною, інноваційною і

виваженою.

Діапазон концептуального визначення сутності міжнародної освіти: від трансконтинентальної, глобальної, трансінтернаціональної освіти до освітньої дипломатії як однієї зі складових публічної дипломатії. Міжнародна освіта, при всіх своїх можливостях і безмежному потенціалі, без ефективного менеджменту може існувати як теорія, або як неконтрольоване, хаотичне, алогічне соціально-політичне та інтернаціонально-культурне явище.

Отже, будь-яка освітня, науково-освітня діяльність, тим більше в міжнародному масштабі, не може ефективно реалізовуватися без раціонального менеджменту, тому поняття та явище “менеджмент міжнародної освітньої діяльності” потребує детального теоретичного обґрунтування та структурування.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Незважаючи на активну реалізацію окремих складових міжнародної науково-освітньої діяльності, дослідження поняття та явище менеджменту міжнародної освітньої діяльності має фрагментарну, поодинокую природу. Серед науковців, які досліджували вказану проблематику, ми виділяємо: С. Бурого, Р. Закієву, Л. Калініну, О. Косевича та В. Кожину, О. Мармазу, С. Вілкінса і С. Нері, Дж. Найта, Бішва Бала Тхапа та спираємося на їх результати.

Постановка завдання. В даному дослідженні розглянуто сутність поняття менеджменту міжнародної освітньої діяльності з точки зору декількох інтегрованих складових, а саме: освітньої діяльності, освітнього менеджменту, міжнародної освіти, міжнародного менеджменту і сформульовані принципи їх реалізації.

Виклад основного матеріалу. Освітня діяльність – це державна, комунальна або ж приватна діяльність пов’язана з наданням освітніх послуг задля здобуття освіти в контексті суб’єкт-об’єктних відносин. Результатом такої діяльності є отримання відповідного документу про якісний і кількісний рівень отриманих послуг із зазначенням професійної кваліфікації. Хоча треба відмітити, що сучасний розвиток позаакадемічної освіти, а саме неформальний та інформальний її бік, дозволяє спростити процедуру отримання документального підтвердження кваліфікаційного рівня. Тобто, наприклад, знання іноземних мов, навички використання інформаційних систем і технологій, творчі здібності (образотворче мистецтва, музика, хореографія тощо) не потребують документального підтвердження при реальній наявності таких. Отже, освітня діяльність спрямована на формування знань, вмінь, навичок, відповідних професійних компетентностей і залежить від можливостей, здібностей, бажань тих хто навчається та кількісного і якісного рівня наданих освітніх послуг.

Освітня діяльність, як і будь-який інший вид послуг, в даному випадку мова йде саме про освітні послуги, потребує продуктивного та раціонального менеджменту.

Освітній менеджмент – це “нове соціальне явище, що розглядається як організація виховання, розвитку, навчання і формування управлінської компетентності представників влади в системі державного і муніципального управління. Від того, наскільки успішно організовано управління освітньою установою, залежить ефективність її діяльності” [2, с.1838] та якість освітніх послуг, що надаються. Діяльність, спрямована на організацію та управління всіх учасників освітнього процесу, розширення педагогічного функціоналу, формування відповідної корпоративної культури, інноваційна діяльність також розглядається як освітній менеджмент.

В науковій літературі дуже часто зустрічається ототожнення понять педагогічного і освітнього менеджменту, що на наш погляд не зовсім коректно. Педагогічний менеджмент – це система організаційно-управлінських технологій (методів, засобів, форм, методик, прийомів і т.д.), яка спрямована на підвищення якості та рівня педагогічного процесу його перспективного розвитку та інноваційності в освітній установі.

Освітній менеджмент класифікується за рівнями (дошкільна, середня, вища освіта), формами власності (приватна, державна, комунальна), специфікою (академічна та позаакадемічна освіта; неформальна, інформальна, формальна освіта; галузева освіта; наукова освіта і т.д.) та завданнями (сертифікація, атестація, стажування, підвищення кваліфікації, отримання освіти тощо), які характерні для відповідних освітніх установ та навчальних закладів.

Освітній менеджмент, який зрозуміло, має специфіку освітньої сфери, хоча б в контексті обмеженості його застосування, дуже вдало транспонується в загальновідомі теорії та існуючі практики менеджменту. Крім того, теорії менеджменту успішно інтегруються з педагогічними принципами та освітніми технологіями.

“Освітній менеджмент є досить специфічною категорією, яка водночас має поєднувати в собі підсистеми управління освітнім закладом та управління процесом освіти, де пропонується його технологію розглядати в розрізі цих двох підсистем, які взаємопов’язані і їх елементи тісно переплітаються один з одним. Неефективність однієї із підсистем або ігнорування якихось із елементів зведуть нанівець кінцеву мету освітнього менеджменту – отримання високого рівня освіти, який відповідає постійним змінам зовнішнього оточення, вимогам ринку праці” [1, с. 233].

Перед освітнім менеджментом стоїть питання вирішення багатьох управлінських завдань: організації, контролю, мотивування, керування, планування, функціонування, розвитку не тільки будь-якої освітньої інституції, а й державної освітньої політики, де міжнародне співробітництво має важливе значення. Роль міжнародної освітньої

діяльності актуалізується у сучасному світі не тільки в наслідок зростання значимості освіти і науки в суспільстві, а й глобалізаційним процесам які їх супроводжують. В університетах (науково-освітніх середовищах) менеджмент міжнародної освітньої діяльності спрямований на такі напрямки як: надання освітніх послуг іноземним студентам, аспірантами; закордонне стажування викладачів, освітнє волонтерство, проведення науково-освітніх заходів різних рівнів, підвищення кваліфікації викладачів тощо.

Процес реалізації міжнародної освіти передбачає співпрацю як найменше двох країн-учасників. Міжнародна освіта – це освіта яка забезпечує можливості не тільки отримання диплому, сертифікату, свідоцтва, будь-якого документу про освіту, або його відсутність, а й занурення в полікультурне середовище. Вона охоплює всі рівні та форми освіти, реалізується на практиці як набір певних міжнародних освітньо-професійних, науково-освітніх, навчально-розвивальних програм та проектів.

Глобалізація освіти та надання освітнім закладам та установам автономії перевело міжнародну освіту в практичну площину. Немає в Україні жодного закладу вищої освіти в якому б не навчалися іноземні студенти, або ж інший бік – кількість українців, які поїхали на навчання закордон (за даними 2018 року, відсоток української молоді, що поїхала здобувати освіту за кордон становить 8%, понад 70 тис. осіб) у 2020 році, навіть не зважаючи на епідемію COVID19 і карантинні заходи, не зменшився порівняно з минулими роками. Існує певна кількість суб'єктивних і об'єктивних факторів які цьому посприяли: зменшення бюджетних місць та підвищення оплати за навчання в Україні, 3-річний бакалаврат в країнах ЄС, рівень якості освітніх послуг, програми підтримки талановитих студентів, можливості закордонного стажування та працевлаштування тощо.

В теоретично-понятійному дискурсі міжнародна освіта стала набувати різнобарв'я, а саме: транскордонна, транснаціональна, інтернаціональна, міжкультурна, порівняльна, євроінтегрована освіта і т.д.. Всі ці поняття і явища не є синонімічними, чи то тотожними, кожне з них відрізняється певними характеристиками та особливостями. На думку Дж. Найт: “Значення, обґрунтування і підходи до інтернаціоналізації еволюціонували, як і контекст, в якому це відбувається. Інтернаціоналізація стала дуже широкою і різноманітною концепцією, що включає безліч нових обґрунтувань, підходів і стратегій в різних і постійно мінливих контекстах. Показово бачити, як термінологія, яка використовується для опису міжнародного виміру змінюється та еволюціонує” [4, с. 2].

Міжнародна освіта в умовах пандемії прийняла дистанційної форми в умовах активного використання високих інформаційно-комунікаційних технологій. Більшість провідних освітніх закладів світу

перейшли в режим навчання on-line. Не зважаючи на неоднозначне відношення науковців та педагогів до дистанційного навчання – це єдина можливість, в умовах що склалися, реалізації навчально-виховного процесу, наукового пошуку та просвітницько-консультативної комунікації між студентами/учнями, професорсько-викладацьким складом/вчителем, адміністрацією освітніх закладів/установ, науковою спільнотою та відповідними урядовими структурами. Бо головне завдання міжнародної освіти полягає саме у співпраці, обміні педагогічним досвідом, оприлюдненні та обговоренні наукових досліджень.

Міжнародна освіта є нормою Болонських домовленостей, що сприяє не тільки саморозвитку окремої особистості, а й формуванню полікультурного середовища зі збереження національної ідентичності в ньому, де збереження особливостей національного характеру освіти є доволі значиме завданням для міжнародного співробітництва.

Міжнародна освіта була і залишається, перш за все, елементом освітньої політики, що реалізується за рахунок соціокультурної, дипломатичної, миробудівної, економічної, волонтерської складових та може приймати як інституційну (наукові конференції, міжнародні бібліотеки, наукометрія, стажування, сертифікація, акредитація тощо) так діяльнісну форми (освітнє волонтерство, меценатство, наставництво, просвітництво, освітні виставки-ярмарки, академічна мобільність).

Не акцентуючи увагу на структурі, системі, формах і різновидах міжнародної освіти та її інтерпретаціях у сучасній науково-педагогічній та соціально-політичній літературі все ж таки зупинимося на деяких з них, найбільш цікавих на наш погляд.

Crossing Borders Education (освіта “Перетинаючи кордони”) – вбачає свою місію у створенні та застосуванні мультимедійних культурно-освітніх ресурсів, можливостей віртуальної реальності, освітньо-наукових та екскурсійно-туристичних програм, які б зробили освіту більш доступною та відкритою, а міжнаціональні та міжкультурні межі “розмивалися” природнім шляхом. Cross-border study – це надання та отримання освітніх послуг, яке відбувається за межами однієї країни.

Транснаціональна вища освіта, за визначенням ЮНЕСКО відноситься до програм надання освітніх послуг в межах вищої освіти, за якими навчаються студенти розташована в країні, відмінній від тієї, де базується установа, що надає дипломи/свідоцтва/сертифікати про відповідний рівень отриманих знань на присвоєння відповідної кваліфікації. “Транснаціональна вища освіта може забезпечуватися дистанційно/віртуально/он-лайн, за рахунок франчайзингових або ліцензійних програми, в умовах міжнародних філіяльних містечок, спільними або подвійними програми та іншими видами партнерства” [6, с. 452].

Щодо міжнародної освітньої діяльності, то прийнято вважати, що дане явище, (міжнародна освітня діяльність яка здійснюється за рахунок

академічної мобільності викладачів та студентів, віртуалізації та відкритості освітнього простору, освітнього волонтерства, стандартизації критеріїв забезпечення якості освіти, уніфікації освітніх документів про рівні та кваліфікації, освітньої дипломатії тощо) у своїй більшості, притаманне освітній практиці закладів вищої освіти або науково-дослідних установ, хоча насправді воно властиво позаакадемічній, шкільній, позашкільній освіті та дуже вдало реалізує концепцію безперервного навчання, або навчання протягом всього життя.

Міжнародна освітня діяльність базується на принципах: гуманізації, інтернаціоналізації, демократизації, євроінтеграції, відкритості, багатопрофільності, конкурентоспроможності, інноваційності, безперервності, доступності тощо.

Тобто сутність та завдання менеджменту міжнародної освітньої діяльності залежать від сучасного світового ринку освітніх послуг на який впливають наступні фактори: “масове прагнення людей до здобуття вищої освіти; формування суспільства знань; диверсифікація освіти за змістом, формам і методам отримання знань; лібералізація адміністративного управління освіти з боку держави; зростання масштабів ринку і обсягів продажів освітніх послуг; зростання міжнародної мобільності студентів, викладачів і дослідників; посилення ролі закладів вищої освіти в побудові економіки знань; розвиток інноваційних, освітніх технологій; інтернаціоналізація вищої освіти та розвиток транскордонного освіти; посилення конкуренції; посилення міжнародного співробітництва в питаннях науково-дослідної діяльності; експортно-імпортна політика в сфері освіти; прискорене зростання міжнародних університетських мереж; підвищення уваги до якості наданих освітніх послуг з боку різних учасників ринку освітніх послуг; бенчмаркінг університетів з використанням міжнародних стандартів та маркетингові послуги; зміни на ринку праці і т.д.” [3, с. 87-88].

До управлінського функціоналу ефективної реалізації/керування міжнародної освітньої діяльності належать вміння визначити стратегічну мету та фактичні, актуальні, перспективні завдання освіти та науки, з огляду на суспільно-економічні та геополітичні виклики сучасності в міжнародному контексті; організувати, вмотивувати, заохочувати, контролювати, координувати працівників освіти (вчителів, вихователів, викладачів, адміністрацію і т.д.) на виконання поставлених завдань, використовуючи чинники едукативності: навчання, виховання, розвитку особистості в контексті плідного міжнародного співробітництва взагалі, в межах домовленостей визначених держав, або мікросередовищах ЗВО, навчальних та наукових установах різних країн. Менеджмент міжнародної освітньої діяльності – це планування, організація, координація, мотивація, регулювання, контроль освітньої діяльності в міжнародному контексті.

Серед управлінських завдань менеджменту міжнародної освітньої діяльності, яка здійснюється у закладах вищої освіти можна виділити наступні:

- координація та здійснення обміну інформацією, результатами наукових досліджень, передовим педагогічним досвідом та методичними розробками;
- створення та оновлення бази даних викладачів та студентів, що проходять стажування та активно обмінюються досвідом із іноземними колегами та інституціями;
- реалізація принципів та завдань освітньої дипломатії;
- періодичне інформування підрозділів університету щодо активних пропозицій міжнародних освітніх організацій, програм, грантів, фондів та інших заходів;
- здійснення листування, організація та оформлення відповідної документації щодо міжнародних проектних договорів про співробітництво як в освітній так і науковій сферах, закордонних відряджень, міжнародних виставок, конгресів, конференцій, форумів тощо;
- підготовка звітної документації щодо здійснення міжнародної освітньої діяльності у закладі вищої освіти;
- координація та контроль за виконаннями відповідних проектів в межах міжнародного співробітництва, що реалізуються в закладі вищої освіти.

Активність управління міжнародною освітньою діяльністю залежить від чіткого визначення мети, стратегії і тактики розвитку системи освіти в цілому, а також міжнародної діяльності конкретного закладу, його активності, ресурсів і досвіду роботи. Міжнародне співробітництво з відомими закордонними партнерами дозволяє використовувати їх прогресивний досвід щодо удосконалення процесів управління освітніми закладами в сучасних умовах міжнародного ринку освітніх послуг.

Висновки дослідження та перспективи подальшого розвитку. Менеджмент міжнародною освітньої діяльності – це культурно-політична, економічно прибуткова, організована, мотивована та контрольована управлінська діяльність в сфері міжнародної освіти, що спрямована не тільки на продуктивне функціонування та розвиток явища міжнародної освіти, а й така, що сприяє сталому розвитку людської цивілізації взагалі.

Здійснивши аналіз відомих визначень поняття освітній менеджмент в контексті міжнародної освітньої діяльності можна стверджувати: “по-перше, єдиної концептуальної думки щодо визначення даного поняття не існує; по-друге, вважається, що менеджмент в сфері міжнародної освіти є відносно модерним явищем, але не з точки зору його існування в практичній площині як процесу управління освітніми установами, а в сенсі теоретично обґрунтованих і експериментально перевірених технологій і

систем ефективного управління освітою та її структурними підрозділами; по-третє, під міжнародним освітнім менеджментом, все ж таки, будемо вважати – системно-організовану, циклічно-сплановану, мотивовану, контрольовану, перспективно-орієнтовану управлінську діяльність в сфері освіти, яка генерує, організовує, реалізує масив заходів і управлінських рішень культурно-політичного і економічно вигідного характеру, спрямованих на розвиток міжнародної освіти та його ефективне функціонування” [5, с. 81].

До структурних складових менеджмент міжнародної освітньої діяльності можна віднести: освітній менеджмент як різновид загальновідомих теорій менеджменту, що інтегрується як з освітньо-педагогічними принципами так і з технологіями управління, міжнародну освіту та її модифікації, освітню діяльність у всіх її проявах, елементи міжнародного менеджменту в контексті освітньої дипломатії та інших форматах розвитку полікультурного освітнього середовища в глобальному розумінні.

Серед перспективних напрямків подальшого дослідження даної проблематики ми вбачаємо концепцію “м’якого” менеджменту як управлінської стратегії сучасності, що оптимально реалізує принципи міжнародної освітньої діяльності щодо його менеджменту та концентрується на пошуку ефективних регулюючих систем.

Список використаних джерел:

1. Бурій, СА 2011. ‘Технологія освітнього менеджменту’, *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*, Т.3, №2. с. 232-234.
2. Закиєва, РР 2018. ‘Образовательный менеджмент’, *Профессиональное образование в современном мире*, Т. 8, № 2. с. 1836–1843.
3. Косевич, АВ & Кожина, ВО 2015. ‘Развитие международного образования как важнейшей сферы мировой экономики’, *Вестник Международного института экономики и права*, № 4 (21), с. 85-92.
4. Knight, Jane & Wit, Hans de 2018. ‘Internationalization of Higher Education: Past and Future’, *International Higher Education*, Issue 95. p. 2-4.
5. Kyvliuk, Olga 2020. ‘Management of international educational activities: the essence and principles of implementation’, *Theory and practice: problems and prospects. Scientific articles Lietuvos sporto universitetas*, Kaunas. p. 76-81.
6. Wilkins, S & Neri, S 2019. ‘Managing Faculty in Transnational Higher Education: Expatriate Academics at International Branch Campuses’, *Journal of Studies in International Education*, Vol.23, Issue 4. p. 451-472.

References:

1. Bury`j, SA 2011. ‘Texnologiya osvith`ogo menedzhmentu (Educational Management Technology)’, *Visnik Xmel`ny`cz`kogo nacional`nogo universy`tetu. Ekonomichni nauky*, Т.3, №2. s. 232-234.
2. Zakieva, RR 2018. ‘Obrazovatelnyj menedzhment (Educational Management)’, *Professionalnoe obrazovanie v sovremennom mire*, Т. 8, № 2. s. 1836–1843.
3. Kosevich, AV & Kozhina, VO 2015. ‘Razvitie mezhdunarodnogo obrazovaniya kak vazhnejshej sfery mirovoj ekonomiki (Development of international education as an

- important sphere of the world economy)', *Vestnik Mezhdunarodnogo instituta ekonomiki i prava*, № 4 (21), s. 85-92.
4. Knight, Jane & Wit, Hans de 2018. 'Internationalization of Higher Education: Past and Future', *International Higher Education*, Issue 95. p. 2-4.
  5. Kyvliuk, Olga 2020. 'Management of international educational activities: the essence and principles of implementation', *Theory and practice: problems and prospects. Scientific articles Lietuvos sporto universitetas*, Kaunas. p. 76-81.
  6. Wilkins, S & Neri, S 2019. 'Managing Faculty in Transnational Higher Education: Expatriate Academics at International Branch Campuses', *Journal of Studies in International Education*, Vol.23, Issue 4. p. 451-472.

DOI 10.33930/ed.2019.5007.26(9)-3

УДК 141(477)-051

**ГОЛОВНІ ВІХИ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ
ВИДАТНОГО УКРАЇНСЬКОГО ФІЛОСОФА С.Б. КРИМСЬКОГО**

*MAIN MILESTONES OF THE CREATIVE HERITAGE OF FAMOUS
UKRAINIAN PHILOSOPHER S. B. KRYMSKY*

**Н. Д. Ковальчук
Л. А. Овсянкіна**

Актуальність теми дослідження. У 2020 році українська філософська спільнота дотична до двох річниць, пов'язаних з ім'ям видатного українського філософа Сергія Борисовича Кримського. Перша дата – 30 червня, знаменує десяту річницю з дня смерті видатного філософа, а друга – 2 червня, 90 років з дня його народження. Наполеглива праця, талант, високі моральні якості зробили С. Б. Кримського безперечним авторитетом у сучасній науці. Його наукова творчість є помітним явищем у філософському житті, вона є одним із рушійних факторів історико-філософського процесу в Україні, в якому С. Б. Кримський посідає гідне місце.

Постановка проблеми. Виходячи з плідної багатоаспектної та багатовекторної філософської спадщини видатного українського філософа С. Б. Кримського постає завдання дослідити головні етапи його філософського шляху, починаючи від логіки і методології науки, і завершуючи культурологічними дослідженнями в царині української

Urgency of the research. In 2020, the Ukrainian philosophical community will celebrate two anniversaries associated with the name of the famous Ukrainian philosopher Serhiy Borysovych Krymsky. The first date – June 30, marks the tenth anniversary of the death of the outstanding philosopher, and the second – June 2, 90 years since his birth. Hard work, talent, high moral qualities made S. B. Krymsky indisputable authority in modern science. His scientific work is a notable phenomenon in philosophical life, it is one of the driving factors of the historical and philosophical process in Ukraine, in which S. B. Krymsky occupies a worthy place.

Target setting. Based on the fruitful multifaceted and multi-vector philosophical heritage of the famous Ukrainian philosopher S. B. Krymsky's task is to explore the main stages of his philosophical path, starting from the logic and methodology of science, and ending with culturological researches in the field of Ukrainian culture.